

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»ЗОР
Кафедра дошкільної освіти

***ДОСВІД РОБОТИ
НА ТЕМУ:***

**«ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ»**

Виконав :

музичний керівник – Шашко Анна Анатоліївна
Хортицький район, вул. Ентузіастів 13-а
ЗДО № 235 «Горошинка»

Рецензент:

Запоріжжя 2017

ЗМІСТ

Розділ 1. АКТУАЛЬНІСТЬ	
Розділ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ.....	
2.1. Сутність, умови формування національної свідомості та гідності....	
Розділ 3. МЕТА, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДОСВІДУ.....	
Розділ 4. ЗМІСТ ДОСВІДУ.....	
4.1 Формування національної свідомості дітей на музичних заняттях.....	
4.2 Формування національної свідомості дітей під час свят та розваг....	
4.3 Формування національної свідомості дітей у співпраці з батьками...	
4.4. Організація музичного простору дитини.....	
Розділ 5. ОТРИМАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ.....	
Розділ 6 ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ.....	
Розділ 7 ДОДАТКИ.....	
1. Календарно – перспективний план роботи з музичного виховання дітей старшого дошкільного віку.....	
2. Діагностика (кваліметрична модель діагностування).....	
3. Сценарії розваг.....	
4. Сценарії свят.....	
5. Сценарії свят з участю батьків.....	
6. Музична добірка.....	
Розділ 8 ЛІТЕРАТУРА.....	
АДРЕСА САЙТУ.....	
НОТНИЙ ДОДАТОК.....	

1. АКТУАЛЬНІСТЬ

На початку ХХІ ст. пріоритетними напрямками педагогічної науки і освіти України стали розробка теоретичних основ та нових технологій становлення національної навчально-виховної системи. Формування національної свідомості дошкільників здійснюється згідно з положеннями Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, Концепції національно – патріотичного виховання дітей та молоді, інших документів, що унормовують діяльність закладів освіти.

Дошкільне дитинство є періодом первинного фактичного становлення особистості, отже є найкращим для виховання в дітей моральності, культури. Музика, зокрема українська, в силу своєї почуттєвої та ефектної сутності, є дієвим засобом формування основ громадянськості, невичерпним джерелом пізнання історії рідного народу, скарбницею його духовності.

Виокремлюються головні завдання виховання духовного світу людини третього тисячоліття, серед них:

- формування національної свідомості на засадах культурних традицій українського народу;
- збереження етнічної пам'яті, яка відтворює досвід поколінь на міфологічному, фольклорному та історичному рівнях;
- набуття вмінь подальшого розвитку рідної культури в сучасних умовах, тощо.

Актуальність проблеми формування національної свідомості дітей засобами музичного виховання полягає в можливості і необхідності забезпечення комплексного підходу, інтеграції завдань з різних ліній розвитку дитини, поєднанні (використанні) різних форм, методів і прийомів в роботі з дітьми.

В музичному вихованні дошкільників широко використовується український фольклор, українські народні мелодії, елементи національних танців, в той же час методичне забезпечення потребує осучаснення, є можливість використання ІКТ при підготовці та проведенні занять, свят, розваг; є потреба в інтегруванні завдань з різних ліній розвитку дитини, згідно Базового компонента дошкільної освіти для досягнення поставленої мети – формування національної свідомості підростаючого покоління. Тому в дошкільному закладі було розроблено і апробовано систему роботи по вихованню національної свідомості дітей засобами музичного виховання, що і зумовило вибір теми досвіду.

Об'єкт роботи – розробка системи роботи з дітьми старшого дошкільного віку по вихованню національної свідомості засобами музичного виховання.

Концептуальна ідея – формування національної свідомості та гідності у дітей старшого дошкільного віку засобами музичного виховання.

Авторський підхід полягає у створенні комплексної системи роботи з музичного виховання з дітьми старшого дошкільного віку по формуванню національної свідомості.

Теоретичне значення результатів роботи полягає у створенні теоретичного і методичного забезпечення процесу культурно – національного виховання старших дошкільників в рамках музичного виховання.

Практичне значення одержаних результатів, представлених у досвіді полягає у можливості впровадження у діяльність дошкільних закладів розробленої системи роботи по вихованню національної свідомості дітей старшого дошкільного віку, інтегруючи методи, прийоми музичного виховання, ознайомлення з соціумом, мовленевого розвитку.

2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ

Відповідно до вимог Базового компоненту дошкільної освіти щодо рівня освіченості, розвиненості та вихованості дитини перед вступом до школи, 6 (7) річна дитина має виявляти власне ціннісне ставлення до народного фольклору, вирізняти своєрідність українських пісенних (колискова, колядки, щедрівки, заклички), музично-танцювальних (гопак, гуцулка, полька, коломийка, хоровод) жанрів; виокремлювати жанри народного, класичного і сучасного вітчизняного та світового мистецтва (пісню, марш, танець) (освітня лінія «Дитина у світі культури: Світ мистецтва»).

МОН України в інструктивно – методичних рекомендаціях від 20.10.2016 №1/9-561 «Щодо організації роботи дошкільних навчальних закладів по ознайомленню дітей із народними традиціями, святами та обрядами» та інструктивно - методичних рекомендаціях від 25.07.2016 №1/9-396 «Про організацію національно – патріотичного виховання у дошкільних навчальних закладах» скеровує нас на ефективну реалізацію завдань виховання національної свідомості в різних видах діяльності, зокрема на музичних заняттях, під час проведення розваг, свят, самостійної художньої діяльності.

З позицій сучасних надбань мистецтвознавчої, психологічної та педагогічної наук культурно - національне виховання потребує розв'язання багатьох педагогічних проблем, загальними серед яких є створення нових теоретичних розробок, ефективних методів і прийомів музичного навчання і виховання, зокрема методик, спрямованих на культурно - національне виховання. Видатний психолог Л. Виготський обґрунтував факт впливу музики на упорядкування внутрішніх процесів емоційного розвитку. У відповідності з таким підходом музичні твори можна розглядати як систему подразників, мета

яких полягає у моделюванні певних емоційних станів. Тому так важливо використовувати в музичному вихованні якісну українську музику.

2.1 Сутність та умови формування національної свідомості та гідності.

Сучасне розуміння національної свідомості характеризується різноманітністю і неоднозначністю. Багато в чому воно пояснюється складною природою даного явища, багатим його змістом і розмаїттям форм прояву. Крім того, проблема національної свідомості розглядається різними дослідниками в різних історичних, соціально-економічних і політичних умовах, залежно від особистої громадянської позиції, ставлення до своєї Батьківщині, від використання різних сфер знань, тощо.

Термін «патріотизм» вживається не тільки в науково-дослідницькій літературі, а й у виступах, дискусіях, статтях, передвиборних програмах політиків і політичних партій, рухів, діячів культури, мистецтва.

Суть патріотизму розкрито у працях Г.Ващенко, І. Огієнка, С. Русової, Г. Сковороди, В. Сухомлинського, К. Ушинського та інших. Осмисленню нових підходів до виховання національної свідомості в сучасних умовах сприяє вивчення праць педагогів О. Вишневського, П. Ігнатенка, Т. Завгородньої, П. Кононенка, Н. Косаревої, Л. Крицької, В. Кузя, Ю. Руденка та інших.

Сучасний вчений, педагог О. Вишневський виділяє три етапи розвитку національної свідомості дитини і людини взагалі:

1. Етап раннього етнічно - територіального самоусвідомлення є основою, фундаментом патріотичного виховання і здійснюється переважно в батьківській родині та в дитячому садку (школі). Він припадає на дошкільний і молодший шкільний вік. На цьому етапі формується почуття національної свідомості.

2. Етап національно-політичного самоусвідомлення, припадає на підлітковий вік, коли дитина з лона сім'ї та школи переходить у громадське середовище. На цьому етапі відбувається приєднання юнацтва до різноманітних дитячих й молодіжних громадських, політичних організацій і об'єднань, які в змозі допомогти виховати сьогоденного школяра, завтрашнього громадянина України.

3. Етап державницько-патріотичного самоусвідомлення, коли поняття «національного» виходить за межі етнічності та сягає рівня державності. Характерними рисами даного етапу є вияв любові, поваги до своєї держави як головної мети нації.

Проходження даних етапів забезпечує громадянсько - патріотичну зрілість людини.

В народних казках, легендах, піснях, міфах, прислів'ях та приказках в пошані завжди були захисники рідної землі, борці за справедливість, захисники

слабких - моральні еталони нації. Справжнім феноменом національної свідомості в історії України стало запорізьке козацтво, де головною ідеєю була свобода, самостійність та незалежність людини, любов до України та свого народу, виховання фізично сильних, сміливих та мужніх оборонців своєї держави.

3. МЕТА, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДОСВІДУ

Враховуючи те, що музична діяльність, музичне мистецтво сприяє моральному та патріотичному становленню людини, формуванню його як особистості, захоплює найрізноманітніші сторони людини – уяву, почуття, думки, волю, ми використовуємо засоби музичного виховання для формування національної свідомості:

Мета – формувати національну свідомість дітей старшого дошкільного віку засобами українських пісенних, музично – танцювальних, фольклорних жанрів, класичного та сучасного вітчизняного і світового мистецтва у поєднанні з розширенням уявлень дітей про соціум.

Основні завдання:

1. Знайомити дітей з історичною та культурною спадщиною рідного міста, краю, батьківщини, із здобутками української народної музичної творчості; сприяти вивченню рідної мови, культури та звичаїв свого народу; формувати інтерес та стійку мотивацію до вокально – хорової діяльності засобами українського дитячого музичного фольклору;
2. Формувати у дітей відчуття приналежності до української спільноти засобами музичного, танцювального мистецтва через включення вихованців в активну практичну роботу із сприймання, розуміння і сценічне виконання українських музичних, танцювальних творів, через участь в проектній діяльності у співпраці з батьками.

Реалізація поставлених завдань буде можливою при забезпеченні:

1. Організації активної діяльності дітей у фольклорних, традиційних святах, тематичних розвагах, фестивалях.
2. Умов для виконання дітьми багатофункціональних ролей у процесі виховання національної самосвідомості й навчання (дитина-слухач, дитина-виконавець (співак, музикант), дитина-актор, дитина-творець);
3. Залучення сім'ї до участі в проектній діяльності, культурно – патріотичних заходах.

4. ЗМІСТ ДОСВІДУ

4.1 Формування національної свідомості дітей на музичних заняттях.

Музичні заняття – форма роботи з дітьми, що забезпечує системний вплив на розвиток всіх психічних процесів дитини. Заняття проводяться двічі на тиждень в кожній віковій групі, включають слухання, співи, танці, гру на музичних інструментах, ігри.

Методи і прийоми формування національної свідомості:

Знайомство з українськими музичними традиціями починаємо в атмосфері комфорту. Для цього більш за все підходять забавлянки та ігри.

Оскільки одним із найважливіших елементів народної гри є спів, художньо-переконливо доносимо дітям музичні твори, даємо яскраві звукові враження, викликаємо інтерес до музикування. Часто дитині легше висловити свої почуття і думки співом, аніж конкретним словом. При цьому діти нерідко варіюють мелодію, і важливо цей момент підтримати, а не критикувати за творчість. Але перед тим, як дитина заспіває сама, вона має почути мелодію у досконалому виконанні. Звертаємо особливу увагу на діапазон пісенного репертуару, який пропонується до виконання дітям. Для проведення музичних занять важливим є добір відповідного пісенного репертуару з автентичної спадщини українського народу. Враховуємо, що смаки нинішніх дітей визначатимуть рівень культури завтра.

Добираючи необхідний для занять репертуар та укладаючи методику навчання, спираємось на принципи доцільності та доступності музичного репертуару для дітей дошкільного віку.

Під час слухання на заняттях знайомимо з музичними творами світової класики, музикою українських композиторів, народними піснями, обрядовими.

(Додаток №6)

У вихованні національної свідомості велике значення для слухання мають твори українських композиторів, а саме: К. Стеценко, Я. Степового, Л. Ревуцького, М. Лисенко, М. Леонтовича, В. Верховинця, покладені на слова великих поетів України Л. Українки, Т. Г. Шевченка, М. Підгір'янки, тощо. Наприклад: «Зоре моя вечірняя», « На зеленому горбочку», « Зацвіла в долині червона калина» та ін.

Діти люблять слухати казки з музичним супроводом та приймати участь у театралізації, а тому використовуємо у роботі з малятами дитячі опери, інсценізації, драматизації.

Українські народні таночки є невід'ємною частиною музичних занять. Саме у таночку передається неповторна індивідуальність українського народу. З дітьми на заняттях та в індивідуальній роботі розучуємо елементи українських таночків. На святах та розвагах діти виконують невеличкі фрагменти гопака, козачка, польки, метелиці. У розділі слухання музики знайомимо дітей з іншими, більш складними музично - хореографічними творами: гуцулки, верховини, тощо.

На музичних заняттях знайомимо дітей з музичними інструментами, зокрема українськими народними. Розповідаємо про історію виникнення, сучасне життя народних інструментів, слухаємо їх звучання у музичних творах, розучуємо нескладні партії для виконання у оркестрі. Одним з найулюбленіших видів діяльності дітей на занятті є гра в оркестрі народних інструментів.

Невід'ємною частиною музичного заняття є гра.

Народні дитячі музичні ігри зародилися дуже давно. Значна їх частина перейнята з репертуару дорослих, особливо з обрядового фольклору. Теми працездатності, здоров'я, розуму, дружби, доброти, чесності, цнотливості звучать у багатьох народних піснях. Ігрові приспиви ілюструють дії дорослих, дають найбільш повний вихід емоційної енергії дітей, їх темпераменту. Народом створено безліч музичних ігор, ігрових пісеньок, музичних вставок до ігор. Серед українських народних ігор можна виділити ігри - праці, ігри - дозвілля, ігри - змагання, ігри - свята, ігри - розваги, ігри - розрядки, ігри - тренінги, тощо і в цьому полягає їх незамінна корисність у навчально-виховному процесі з дітьми дошкільного віку. Їх музично - рухова мета така: створювати веселий настрій відповідно до музики; формувати вміння ритмічно і виразно виконувати рухи; учити передавати зміст пісні виражальними рухами; заохочувати дітей до імітації музично-ігрових образів відповідно до змісту; виховувати у дітей уміння взаємодіяти в музично-ігровій ситуації.

Тобто у природній для дошкільнят музично - ігровій діяльності, через емоційний, фізичний і психологічний контакт з дорослими і дітьми, малята пізнають світ, навчаються, розважаються, забавляються, проявляють творчість, насичуються звичаями та традиціями свого рідного краю. Традиційні дитячі музичні ігри, які використовуємо на музичних заняттях виконуються, як правило, гуртом, одноголосо, у жвавих темпах, що дозволяє працювати над унісонним співом, розвивати музичний слух та відношення й координацію музичного слуху й голосу дошкільнят. В цих музичних іграх, як правило, має місце синтез слова, руху і музики, які сприяють фізичному, трудовому, моральному й розумовому вихованню дітей. Це своєрідні ігри-змагання з танцювальними рухами, з імпровізацією. У них найбільш яскраво відбиті національні риси і комплексність вираження національного характеру: слово, музика. При доборі музичних творів включаємо до репертуару зразки дитячих народних рухливих ігор, розваг: («Залізний ключ або вовк», «Коровай»), «Ми збудуєм хатку вам, нашим славним малюкам» (більше відома як «Злови в коло»), «Чижику, чижику, пташку маленький», а також відомі музичні ігри-веснянки «Ходить Жучок по долині, а Жучиха по ялині», «Зайчику, зайчику, та милесенький голубе», «А вже весна скресла, скресла. Що ти нам принесла?», «Подояночка», «Ой у полі жито, сидить зайчик», «Пішли діти в поле квіточки збирати», «Труби, Грицю, в рукавицю», «Ой на горі мак»,

ігор-хороводів («Подояночка», «Женчичок - бренчичок»), музичних вставок до ігор («Ой до нори, Мишко, до нори», «Якщо весело живеться, зробим так»), осінні співанки («Диби, диби, диби би, пішла баба по гриби», «Ой у полі жито, сидить зайчик», «Печу, печу хлібчик дітям на обідчик», «Ходить гарбуз по городу, питається свого роду»), пісні зимового календарного циклу (колядки, щедрівки, масляничні, водіння Кози, вертеп), пісні весняного циклу (дитячі веснянки, гаївки, пастуші ладкання - примовки), пісні весняно - літнього циклу та літні календарні пісні, побутові танці («Що на нашій вулиці», «Кривий танець», «Дрібушечки», «Ой на горі мак», «Дощик»), а також заклички до Сонця, Вітру, Вогню, Дощу з відповідними елементами хореографічних та пантомімічних рухів (кругові та змійкові кроковірухи, імітація руками росту дерев та злакових і городніх культур, показ сонячних променів) тощо. Використовуємо не тільки музичний матеріал: народні пісні, танці, хороводи, а й яскраві народні іграшки, барвисті предмети декоративно-прикладного мистецтва, костюми.

Результатом виховання дошкільнят засобами українських народних казок, пісень - казок, музичних вставок з казок, тощо, є сформованість у малят музичних здібностей, національної свідомості, таких особистісних якостей, як автономність, активність, соціальна компетентність, які дозволяють дітям не соромлячись, виказувати особисту думку, спонукають дітей до ініціативної, творчої поведінки, прояву по відношенню до інших дітей уваги, співчуття, доброзичливості; вибору дітьми адекватної поведінки в різних ситуаціях, ефективних способів спілкування.

4.2 Формування національної свідомості дітей під час свят та розваг.

Найбільший емоційний вплив на дитину мають свята та розваги. Дітям приносить радість не тільки свято, а й підготовка до нього, в ході якої вони знайомляться з музичним матеріалом, історією, звичаями, побутом, костюмами, усною народною творчістю. У народних святах, обрядах, іграх немає глядачів: різноманітність ролей дозволяє кожному стати дійовою особою у відповідності зі своїми талантами і здібностями: хтось кращий танцюрист, і він перший в танці, хтось краще співає і з задоволенням виконує сольні номери, а у когось чудові акторські здібності, і він виконує головні і другорядні ролі в інсценізаціях.

Естетичні смаки, художні здібності, патріотичні почуття дітей формуємо та розвиваємо на чисельних піснях календарних та обрядових свят, які дають перші уявлення про навколишній світ, вчать шанувати працю, робити добро, бути милосердними, любити природу. Під час свят і розваг діти не тільки бачать, а й беруть найактивнішу участь у повноцінному житті, відчувають характер народного фольклору, поезії, ігор та народної пісні.

Взимку це новорічні й різдвяні колядки і щедрівки, веселі різдвяні театральні дійства – вертепи, які адресувались господарям із щирими побажаннями щастя, здоров'я, всілякого гаразду. Діти приймають участь у щедрюванні, колядуванні, грають на музичних інструментах, грають у музичні народні ігри. Спочатку найменші діти спостерігають за більш дорослими, знайомляться, вчаться, а потім і самі починають проявляти себе та свої музичні й акторські здібності.

Навесні співалися веснянки, гаївки, пастуші ладкання – хорові пісні з іграми, танцями, в яких органічно поєднувалися мелодія, слово, рух, відповідна міміка і жести. Під час літнього сонцестояння урочисто, з багатьма обрядами і піснями святкувався поетичний і магічний День Івана Купала. Восени та взимку, коли вже були завершені основні сільськогосподарські роботи, проходили вечорниці, на яких поєднувалися заняття рукоділлям з піснями й танцями. Використовуючи під час свят і розваг українську мову, культуру святкування ми зберігаємо наші національні традиції. Кожен сезонний цикл (осінній, зимовий, весняний, літній) закріплюється тематичною розвагою.

1. Осінні розваги
2. День дошкілля
2. Святого Миколая
3. Різдво
3. Стрітєння
4. Великдень
5. День народження Т.Г. Шевченка
6. Трійця (Зелена неділя)

(Додаток №3)

В зимовий період, після Новорічних ранків, за народним календарем, починаємо готуватися до свята Різдва Христового. Діти з задоволенням виконують колядки, щедрівки, забавлянки – український музичний фольклор: «Добрий вечір, Тобі, пане господарю, радуйся», «Щедрий вечір, добрий вечір», «В полі, полі плужок ходить», «Де коза ходить», «Біг козелець з нових яसेлець», «Раз, два, три, чотири, козі дзвоника вчепили».

Навесні діти готуються до іншої розваги – зустрічі Весни. Вони співають українські народні пісні, веснянки, заклики, виконують рухи відповідно до тексту пісень: «Вийди, вийди сонечко», «Розійшлися хмарки, сонце глянуло», «Благослови мати весну закликати», «Ой весно, весно, що ти нам принесла», «Ми кривого танцю йдемо», «Дінь – динь», «Зробимо коло».

Особливу увагу приділяємо народному фольклору за творами Т.Г. Шевченка, І. Франка, В. Верховинця, Л. Українки.

Спадщина В. Верховинця становить глибоко національне за своєю сутністю і виховне за змістом явище, що органічно поєднує педагогічну і мистецьку

творчість. «Іди, іди дощику», «Диви – диви», «Труби Грицю», «Ой у полі жито сидить зайчик», «Ой летіла зозуленька», «Яструб і курчата», «Павлику равлику».

Проведення розваг до Дня дошкілля, «Дня народження дитячого садка» є сучасними заходами, які сприяють залученню дітей до шанування вихователів, виявлення уваги і формування відчуття причетності до сім'ї дитячого садка «Горошинка», маленького соціуму – частинки великої країни України.

Ми знайомимо дітей з Гімном України. Існують два гімни, обидва — Державний та Духовний — є унікальною духовною та мистецькою цінністю нашого народу. На музичних заняттях пропонуємо дітям послухати твори різних жанрів, порівняти їх, висловити свої враження від сприймання гімнів та інших пісень. Ці урочисті твори, або уривки з них, пропонуємо дошкільнятам для слухання в аудіо запису (Державний Гімн — у виконанні хору та оркестру, співака Олександра Пономарьова) або ж у виконанні самих педагогів, залучаємо дітей до підспівування, а потім і співу цих пісень у традиції слухання Гімну стоячи, приклавши долоню до серця, виражаючи цим свою величезну шану й любов до України. Гімн звучить в особливі моменти святкового дня, на святкуванні Дня Незалежності України, у День Знань, у день Святого Миколая та День матері, на святкуванні Дня випуску дітей до школи. Слухання національного Гімну надає особливої урочистості, а переживання дітьми глибоких почуттів гордості й належності до рідної Батьківщини, безперечно, має позитивний вплив на них.

У закладі освіти проводиться багато свят, розваг, але хочеться виділити саме ті, які найбільше сприяють формуванню національної свідомості.

1. «Запоріжжя восени» (осіння розвага в старшій групі)

Сценарій побудований у вигляді віртуальної екскурсії по місту Запоріжжя з використанням медіаперзентації.

Мета: сприяти вихованню почуття гордості за славетне рідне місто, колиску українського козацтва, виховувати інтерес до культурного життя у місті.

2. «Прощання з журавлем» (осіння розвага в старшій групі)

Мета: збагатити уявлення вихованців про народні обереги; заохотити дітей до пізнання історії та культурної спадщини українців; виховувати почуття патріотизму та національної гідності.

3. «Ми – діти твої, України» (фестиваль)

Мета: закріплювати знання дітей про свій рідний край і багатство нашої батьківщини України. Формувати почуття любові до рідної землі, гордості за неї.

4. «Ми веселі Українці» (осіння розвага в старшій групі)

Мета: популяризація звичаїв, традицій українського народу за допомогою фольклорного музичного свята **(Додаток №4)**

Підготовка і проведення свята, розваги є проектом, учасниками якого є діти, батьки, педагоги, головна мета цього проекту - надати дітям моральний урок.

Підготовча частина полягає у:

- створенні сценарію, обговорення його з педагогами, усвідомлення завдання свята, його виховного значення;
- розподіл обов'язків між педагогами щодо ролей на святі, костюмів для героїв та дітей, декорацій.

Основна частина:

- проведення музичних занять з планомірною підготовкою дітей до свята (розучування танців, пісень, інсценування)
- підготовка костюмів, атрибутів, декорацій, вивчення віршів дітьми
- проведення свята, на якому діти дізнаються багато нового про героїчну історію міста, країни, прекрасних людей - видатних українців (представників минулих часів і сучасності); отримують моральний урок, який полягає у тому, що діти завжди на стороні правди і справедливості, на стороні захисників нашої батьківщини - України.

Заклучна частина :

- Обговорення подій, що відбувались на святі, обговорення того, що найбільше сподобалось, аналіз вчинків героїв, своїх вчинків по відношенню до товаришів в групі, прослуховування музики, що звучала на святі, проспівування пісень, виконання танців в самостійній діяльності, перегляд відеозапису свята.

4.3 Формування національної свідомості дітей у співпраці з батьками

У формуванні музичного досвіду дитини дуже важливим є музичне середовище в родині. Дорослі мають знати: звукове, музичне середовище, в якому перебуває дитина, прямо впливає на стан її нервової системи. Коли її оточує гарна музика та мелодійний спів, розвивається гарний смак. І найпершим, найприроднішим джерелом такої музики є фольклор. Музичний керівник в дошкільному закладі радить батькам співати дітям удома, слухати колискові, якісну музику й пропонує для цього музичний репертуар, наприклад, із збірника дитячого ігрового фольклору «Грайлик», рекомендованого Міністерством освіти і науки України, який містить автентичні народні ігри та пісні для дітей. Ми запрошуємо батьків відвідати музичні заняття, спробувати разом зі своїми дітьми вивчити пісню або правила народної гри, щоб практикувати її вдома.

Батьки дітей, наших вихованців, завжди залучаються до проектної діяльності в дошкільному закладі. Активну участь батьки приймають у підготовці і

проведенні розваг, свят, фестивалів. Кожного року, в травні, проводиться загальносадовий фестиваль патріотичного спрямування, в якому приймають участь діти, батьки садових груп закладу освіти. В рамках підготовки до фестивалю музичний керівник є основним організатором проекту: у відповідності із сценарієм готує номери, проводить репетиції з дітьми і батьками як індивідуально, так і з підгрупами (мам і доньок, наприклад), готує флешмоби із співробітниками. Музичний керівник організовує і супроводжує процес підготовки і проведення фестивалю: підбирає музику, робить постановку, тому всі виступи дітей і батьків на фестивалях проходять на достатньо високому рівні.

За три роки в закладі освіти з батьками проведено:

Розваги:

- Дні народження групи

Фестивалі:

- «Україна має таланти»
- «Ми діти твої, Україно!»
- «Театр української народної казки»
- «Вишиванка-дзеркало української душі»

(Додаток №5)

4.4. Організація музичного простору дитини

Ми вважаємо, що якісна дитяча пісня (в тому числі народна, патріотичного спрямування) має звучати не тільки на музичних заняттях, розвагах, святах, а й у повсякденному житті дитини (під час ігор, на прогулянках), наповнювати музичний простір дитини.

В кожній віковій групі створено розвивальне середовище, елементом якого є музичний куточок. В ньому розміщуються музичні інструменти, музичні дидактичні ігри, музичний центр, фонотека з дисками, на яких записані українські народні пісні, українські дитячі пісні; є диски з записом інструментальної музики, українськими колисковими, музичними казками, є підборка дитячих відеокліпів.

Організація музичного виховання не обмежується музичними заняттями, розвагами та святами. Музичний керівник допомагає вихователям організувати музичний простір в групі, підбирає музичний матеріал для фонотеки, консультує вихователів, як зацікавити дітей слуханням знайомої мелодії, музики, висловити своє ставлення до неї. Залучаємо дітей до музичних ігор, вправ, проводимо музичні розминки (ранкова пісня - привітання новому дню), організуємо вечори пісень, організуємо засинання дітей, особливо раннього та молодшого віку під українську колискову у виконанні кращих українських співаків, тощо.

Самостійна музична діяльність дітей поза музичними заняттями виникає з ініціативи дітей. Вона яскраво проявляється в музикуванні. Дитяче музикування включає і спів, і ритмічні рухи, гру на музичних інструментах. Спостерігаючи за дітьми, можна помітити, як вони шукають мелодії для своїх забав і розваг: маршів, танців, народних і дидактичних ігор, лялькових вистав, часто імпровізують створюють мелодії. Вихователь обережно спрямовує самостійну музичну діяльність за бажанням і інтересам дітей, допомагає кожному проявити себе, зацікавити малоактивних дітей.

Самостійна музична діяльність виховує художній смак, захоплення, творче уяву, формує внутрішній духовний світ дитини, спонукає до творчості.

Українська пісня «живе» в дитячому садочку, в кожній групі. *(Додаток №)*

5. ОТРИМАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Інтегрування різних форм роботи з дітьми з виховання, в тому числі з розділу музичного виховання, дозволило нам ефективно формувати у дітей до старшого дошкільного віку національну свідомість, почуття любові до своєї держави України.

Критерії і показники сформованості національної свідомості:

Емоційно - чуттєвий рівень - почуття причетності до рідного дому, культурної спадщини, природи Батьківщини;

когнітивний - наявність уявлень про рідну домівку, культурну спадщину, природу Батьківщини, прояв допитливості;

мотиваційний - бажання і прагнення до пізнавальної та інших видів діяльності;

практичний - уміння піклуватися про ближнього, надавати допомогу оточуючим, берегти природу.

Вважаємо важливим проведення своєчасного моніторингу успіхів вихованців, тому що саме моніторинг дозволяє оцінити, проаналізувати ступінь ефективності роботи самого педагога. Розвиток творчих здібностей дітей та виховання національної свідомості - складова частина роботи музичного керівника.

Показниками ефективності роботи є:

1. Активна діяльність дітей у фольклорних, традиційних святах, тематичних розвагах, фестивалях.
2. Виконання дітьми ролей у процесі виховання й навчання (дитина - слухач, дитина - виконавець (співак, музикант), дитина - актор, дитина - творець);
3. Активна участь сім'ї в проектній діяльності, культурно – патріотичних заходах.

В результаті проведеного моніторингу можна зробити висновок, що всі діти демонструють бажання, уміння приймати участь у святах, розвагах, фестивалях, мають достатній рівень компетенцій в питаннях національної культури, історії рідного краю, демонструють почуття причетності до рідного дому, культурної спадщини, природи Батьківщини, виявляють уміння піклуватися про ближнього, надавати допомогу оточуючим, берегти природу, в самостійній діяльності діти співають, грають на народних музичних інструментах. Діти, що мають музичні, акторські здібності, вдосконалюють свою майстерність, отримують досвід виступів перед великою аудиторією, демонструють свої патріотичні почуття під час виступів. Батьки виявляють активність, ініціативність у підготовці і проведення фестивалів, свят і розваг, яскраво показують свою позицію патріота, громадянина України. *(Додаток 2)*

6. ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ

Досвід може використовуватись в роботі музичних керівників дошкільних закладів. Робота музичного керівника багатогранна. У процесі роботи з дітьми музичний керівник використовує різні форми, види, зміст роботи, але вся його діяльність (роль і місце музичного керівника в системі взаємодії профільних фахівців, як учасника освітнього процесу) спрямована на всебічний і гармонійний розвиток дітей.

Я, як педагог, який здійснює музичне виховання дітей, прагну використовувати на заняттях музичні твори, цінні у виховному відношенні, розкрити перед дітьми їх красу, зробити ці твори знайомими і улюбленими

7. ДОДАТКИ